

L'Acadèmia que

fundà Enric Granados

Amb un concert al Palau de la Música i la presentació de l'edició integral de l'obra d'Enric Granados, la pianista Alícia de Larrocha recorda aquesta setmana el centenari de l'Acadèmia Marshall, el centre d'estudis que Granados fundà l'any 1901 i que ella mateixa dirigeix des del 1959. Una institució històrica que ha donat a Catalunya alguns dels seus millors pianistes.

L'Acadèmia Granados es va fundar el 1901 i va tenir la seva primera seu al domicili d'Enric Granados, al carrer de Fontanella. Actualment, l'Acadèmia es troba a Comte de Salvatierra.

“**P**er a la meua mare, dirigir l'Acadèmia Marshall és, sense dubte, una responsabilitat històrica.

Un tasca que ella va rebre del mestre Marshall i que se sent amb el deure de continuar perquè aquest lloc té unes connotacions molt especials. No només es tracta de preservar un arxiu, sinó una manera particular d'ensenyar que no volem perdre.” Ho afirma Alícia Torra de Larrocha, filla d'Alícia de Larrocha i gerent de l'Acadèmia Marshall.

La pianista, que té per norma no concedir entrevistes, protagonitza aquesta setmana dos esdeveniments que formen part del programa d'activitats que al llarg d'enguany commemoraran el primer centenari de la institució fundada per Enric Granados el 1901. En primer lloc, dilluns, 7 de maig, un concert al Palau

de la Música dedicat íntegrament al compositor, i en segon, la presentació a València la setmana passada i a Barcelona aquest dimecres dia 9 de la primera edició integral de tota l'obra pianística del compositor, revisada i dirigida per ella mateixa. Una aportació de gran transcendència musical davant el fet que aquestes partitures incorporen, per primera vegada, anotacions personals de l'autor i, en general, la tradició oral rebuda per Alícia de Larrocha en el si de la institució.

Els dos esdeveniments arrodoneixen un calendari que inclou, a més, la catalogació i digitalització de tot l'arxiu històric de l'entitat –uns cinc mil documents– i que finalitzarà el proper desembre amb la celebració del Concurs internacional de piano Enric Granados, centrat exclusivament en el repertori

pianístic de compositors espanyols. Enmig hi ha hagut també una exposició i l'edició d'un llibre que recull la història d'aquesta acadèmia musical, autèntic bressol de diverses generacions de pianistes catalans.

Principis històrics. Per al visitant que creua per primera vegada la porta del pis del carrer Comte de Salvatierra, seu de l'Acadèmia des del 1941, sembla que el temps s'hagués, en part, aturat.

anys d'escola pianística a Barcelona, publicat en el marc de la celebració d'aquest centenari: "Ja havia donat classes abans de marxar cap a París, el 1887, i després, el prestigi assolit com a pianista i compositor va enfortir encara més aquesta vocació."

Segons ressenya Pagès, l'Acadèmia va gaudir, de bon començament, d'un consell protector integrat per un grup d'amics i mecenes, entre els quals hi havia el mateix alcalde de Barcelona, Joa-

sentar alguns dels seus alumnes en un concert obert al públic interessat.

D'aquesta manera, l'Acadèmia es va convertir, molt aviat, en veritable centre artístic de la Barcelona de principi de segle, amb la celebració habitual de sessions musicals, que servien de presentació dels alumnes més avançats. Entre aquests alumnes destaca, curiosament, el nom de la soprano Conxita Badia, a qui Granados va orientar cap al cant. També van estudiar amb ell el compositor Robert Gerhard i els pianistes Josep Iturbi, Ricard Vives, Mercè Moner i Paquita Madriguera, entre d'altres.

Granados, veritable "científic del seu instrument", segons el defineix Pagès, els feia treballar: "Jo no puc respondre del talent musical dels meus deixebles; però si treballen com ho han de fer, responc de la seva tècnica." Sigui com sigui, el cas és que aquesta experiència pedagògica va portar molt aviat el compositor a desenvolupar el seu *Método teórico-práctico para el uso de los pedales del piano*, primer tractat sobre el tema que es va publicar a l'estat espanyol. Granados va presentar aquest estudi el 1912, només quatre anys abans de la seva mort prematura, esdevinguda el 1916, quan el vaixell "Sussex", en què tornava a Barcelona després d'assistir a l'estrena a Nova York de la seva òpera *Goyescas*, va ser torpedinat per un submarí alemany en creuar el canal de la Mànega. La mort de Granados, però, no va aturar la marxa de l'Acadèmia, perquè aquesta va quedar a mans del que havia estat el seu principal col·laborador, Frank Marshall.

Pedagog. Fill d'un matrimoni benestant anglès, Frank Marshall va néixer a Mataró el 1883. Des de petit va rebre una acurada formació musical, que li va permetre obtenir el títol de professor de l'Acadèmia quan només tenia disset anys. Als vint ja n'era el sotsdirector. Poseïdor també d'una important trajectòria pianística, que el va apropar a moltes de les celebritats de la seva època, Marshall es va veure gairebé en l'obligació de continuar al capdavant de l'Acadèmia en morir Granados. "Felip Pedrell el va escriure perquè continués endavant i per gairebé obligar-lo a pren-

Mentre l'Acadèmia va ser dirigida per Frank Marshall, hi van passar entre d'altres, com a convidats, Pau Casals, Manuel de Falla, Frederic Mompou i Arthur Rubinstein.

Des del noble mobiliari fins a les parets plenes de fotografies, cartes, manuscrits i antics programes, tot evoca el llegat històric d'Enric Granados i el seu continuador, Frank Marshall.

Va ser tot just en despuntar el segle XX quan el compositor, nascut a Lleida el 1867, prengué la decisió de crear un centre d'ensenyament que aixoplugués els seus nombrosos alumnes i proporcionés estabilitat econòmica a ell i la seva família. Va ser així com va iniciar les seves activitats l'Acadèmia Granados, situada llavors al número 14 del carrer de Fontanella, domicili particular del músic.

Per a Granados, el vessant pedagògic era molt important, segons explica la periodista Mònica Pagès al seu llibre, *Acadèmia Granados-Marshall*, 100

quim Pi i Sunyer, i les famílies Miralles, Conde i Robert. Els alumnes, distribuïts en tres graus —elemental, mitjà i superior— havien de passar un examen d'ingrés i cada quinze dies eren sotmesos també a diferents proves de nivell. A més de les lliçons musicals, els estudiants gaudien també de diversos cicles de conferències sobre la història de la música, que sovint eren impartits pel musicòleg Felip Pedrell.

"No sabem exactament amb quants alumnes va començar a funcionar l'Acadèmia, però el més probable és que fossin aproximadament un centenar", assenyala l'autora del llibre sobre el centre musical. El fet és que l'Acadèmia tenia bon nivell, ja que el mateix any que aquesta institució va iniciar les seves activitats, Enric Granados va pre-

dre el compromís de mantenir viva la memòria de Granados”, explica la periodista Mònica Pagès.

Això va fer que la carrera com a solista de Marshall passés a segon terme, en benefici de la que, des de llavors, va ser la seva gran tasca, la pedagogia. Durant els primers anys l'Acadèmia va mantenir el nom del seu fundador, però el 1920, un cop resoltos els problemes d'herència amb els fills del compositor, el centre va passar a anomenar-se, ja de forma definitiva, Acadèmia Marshall i es va traslladar a una majestuosa planta principal al número 106 de la Rambla Catalunya de Barcelona.

Aleshores, el centre va viure un període d'esplendor. Frank Marshall, reconegut com l'autèntic hereu de l'escola pianística d'Enric Granados, va reprendre els estudis iniciats pel mestre sobre la tècnica d'utilització del pedal, hi aprofundí, i els aplicà de manera rigorosa al repertori específic dels diferents cursos de la carrera pianística. A més, el seu ampli ventall d'amistats va permetre que l'Acadèmia rebés durant aquells anys la visita de personalitats com el pianista Emil von Sauer, Alfred Cortot, Pau Casals, Manuel de Falla, Frederic Mompou, Arthur Rubinstein, Joaquín Nin-Culmell i que, en general, el centre musical irradiés una intensa vida d'ampli abast cultural.

Grans deixebles. La llista de deixebles de l'Acadèmia Marshall és interminable. Entre els noms més destacats que van sorgir de les seves aules es poden assenyalar els dels germans Corma –nens prodigi de gran fama en la seva època–, Mercè Roldós, Rosa Sabater, Montserrat Torrent, Maria Teresa Monteys, Maria Vilardell, Carlota Garriga, Albert Giménez Attenelle i també l'arquitecte i exregidor barceloní Oriol Bohigas, tot i que després no fes carrera musical. Però, entre tots aquests destaca, sens dubte, Alcía de Larrocha. Ella tenia tot just tres anys quan va començar el seu aprenentatge sota la tutela de Marshall i, de seguida, va posar de manifest els seus dots musicals inusuals. A una de les sales de l'Acadèmia es conserva encara el programa del primer concert públic de l'artista, una

“sessió íntima” celebrada als mateixos salons de l'Acadèmia Marshall i amb un text de presentació signat pel compositor Joaquín Turina. El programa de l'audició incloïa, entre d'altres, dues obres de Granados, *La campana de la tarde* i *El hada i el nino*.

Des de llavors la carrera de la pianista Alcía de Larrocha es va desenvolupar de forma imparable i no resulta estrany que, en morir, Frank Marshall deixés estipulat per testament que l'Acadèmia

la que havia estat l'aula del seu mestre.

Per a ella, el més important que cal transmetre als seus alumnes és el fet de gaudir de la música: “És important que els joves aprenguin a donar prioritat al so, que toquin amb distensió i sense necessitat de córrer. Sovint la gent pensa que ser bon pianista és sinònim de tocar cada cop més ràpid i amb més soroll.”

Entre les seves deixebles hi ha la jove Alba Ventura, un dels últims talents pianístics, formada a les aules de l'Acadè-

A l'esquerra, Mònica Pagès, autora d'Acadèmia Granados-Marshall, 100 anys d'escola pianística a Barcelona. A dalt, Alcía de Larrocha, gerent de l'acadèmia.

passés a les mans de la que havia estat la seva deixeble més brillant.

Nou mil·lenni. Amb l'esperit d'Enric Granados i Frank Marshall intacte, l'Acadèmia enfronta ara el futur amb optimisme renovat. En l'actualitat, uns 160 alumnes –distribuïts en tres nivells: iniciació, elemental i mitjà; a més dels estudiants que assisteixen al màster de Música Espanyola que supervisa Alcía de Larrocha– s'hi formen sota la tutela de setze professors, tots exalumnes.

Un d'ells és la sotsdirectora Carlota Garriga. “Jo rebia lliçons del mestre Frank Marshall tots els divendres a la tarda i cada classe era un autèntic esdeveniment, pel seu afany continu de la cerca de la perfecció”, recorda la pianista, que ara imparteix classes en

mia Marshall. No tothom que arriba al centre, però, ho fa amb la intenció de ser solista. “Aquí rebem tota mena d'estudiants. Hi ha des dels nens petits, que vénen perquè els seus pares volen que aprenguin a tocar el piano, fins a gent professional que vol fer un curs de perfeccionament”, explica Alcía de Larrocha.

Atès el caràcter d'escola privada, l'Acadèmia no pot donar un títol oficial, però sí preparar els alumnes que vulguin fer carrera com a músics per ingressar a l'ensenyament reglat. “Actualment les escoles privades ho tenen molt difícil per desenvolupar la seva tasca; però, en el nostre cas, ens sentim en el deure històric de continuar endavant”, conclou Alcía de Larrocha.

Anna Maria Dàvila